

Zaadteler Jo van Winden bouwt rustig af

'Zolang ik er plezier aan beleef, denk ik niet aan stoppen'

In tijden dat veel telers noodgedwongen hun bedrijf staken of eerder dan gepland de deuren sluiten, bekijkt Jo van Winden uit Made per jaar of hij er nog een jaartje aan vastplakt. Zes jaar geleden stippelde hij een pad uit waarmee hij rustig zijn bedrijf kan afbouwen.

Peter van Leth
pvanleth@hortipoint.nl

Tussen de kassen in het tuinbouwgebied de Plukmadese Polder springt een boot op het droge direct in het oog. Niet zo eentje die staat te verroesten, maar een die zo het water in gegleden kan worden voor een leuk boottochtje. Hij staat op het erf van Jo van Winden. „Het is een platte Kagenaar, waarop ik zelf een opbouw heb gezet”, zegt de eigenaar met enige trots. Binnenkort bereikt deze teler de pensioengerechtigde leeftijd, precies na veertig jaar bloemen te hebben geteeld. Eindelijk tijd voor hobby's, zal men denken. Van Winden wil echter van definitief stoppen nog niets weten: „Die grote en meerdaagse boottochten komen nog wel.”

Over een andere boeg

Dat de teler zijn werkkleding nog niet aan de wilgen hangt, wil niet zeggen dat hij niet over zijn oude dag nadenkt. Integendeel: zes jaar geleden koos hij er bewust voor om het rustiger aan te gaan doen. Op dat moment teelde hij freesia en lisianthus, niet de eenvoudigste teelten in Van Windens beleving. Hij leert een collega-kweker kennen, die in zijn kas fram-

bozen gaat kweken. De samenwerking duurt slechts drie jaar. De collega stopt er weer mee omdat de prijzen niet om over naar huis te schrijven zijn. Zoals zoveel vernieuwende kasteelten, kan de frambozenteelt onder glas de te sterke uitbreiding niet aan.

Het duurt niet lang voordat Van Winden terug bij af is. Eind 2007 komt hij in contact met zaadfirma Rijk Zwaan. Een nieuwe samenwerking is geboren.

Minder verantwoordelijkheden

Nog steeds is Jo van Winden baas in eigen kas, maar de samenwerking met Rijk Zwaan levert hem minder verantwoordelijkheden op. De zaadfirma bepaalt welke gewassen er geplant en verzorgd dienen te worden. Momenteel zijn dat koolrabi, peen, bieten, radijs en spinazie. De zaadteelt van groentezaden is sterk seizoengebonden, zodat er altijd ruimte vrijkomt. Die benut Van Winden voor eenvoudige bloementeelten. Dat zijn tot dusver sierpepers, campanula en perkgoed geweest.

Eveneens een zorg minder is dat hij geen vast personeel meer in dienst heeft. Tot de ommezwaai had hij de beschikking over twee vaste en twee parttime krachten. Zonder dat er ontslagen vielen, scheidden hun wegen. Sommige medewerkers hielpen nog mee in de frambozenteelt. Nu helpt alleen nog vier dagen per week een jongen met een lichte handicap (Wajonger) mee. Mocht Van Winden desondanks in de problemen komen, dan springt de zaadfirma bij en stuurt personeel. „Geen vast personeel brengt rust in de tent. Het maakt de beslissing om te stoppen een

stuk eenvoudiger”, redeneert de teler.

Verder is de huidige situatie waarin hij zich bevindt ongevoelig voor elke recessie. „Mensen moeten eten. En dat begint met de zaadteelt van groentegewassen. Pas wanneer telers zaadfirma's niet meer betalen voor zaad, ontstaat er een probleem. Dat zal zich niet snel voordoen, wordt mij verzekerd.”

Thuisverkoop als bijverdienste

Niet de gehele kas wordt ingenomen door de teelt van groentezaden. In drie kappen staat divers perkgoed met prijskaartjes eraan. En niet alleen in deze kappen is het een fleurige entourage. In een deel van de schuur staat Cobie van Winden boeketten samen te stellen. Toen de drie dochters van Jo en Cobie de deur uit waren, heeft zij zich hierop toegelegd. En met succes, vertelt Van Winden. „Mijn vrouw is dochter van een rozenteler en heeft ook geen zin om bij de pakken neer te gaan zitten. We hebben allebei verstand van kwalitatief goede bloemen. Als een consument die tegen een eerlijke prijs kan kopen, dan blijft de beloning niet lang uit. We hebben inmiddels een goede naam opgebouwd in de omgeving, al zitten we niet om de hoek.”

De thuisverkoop is de toko van zijn vrouw, maar hij springt bij als rouw- en trouwwerk wordt besteld. Van Winden heeft namelijk een diploma bloemschikken. Een activiteit die hij er in Pijnacker, waar tot 1988 tuinde, in de avonduren geregeld bij deed.

Pionier in de polder

In de polder was de zaadteler een van de eerste glastuinders. „Ik bouwde mijn kas tussen het koolzaad”, weet hij nog. In Pijnacker moest hij vanwege herstructurering weg. „Een drama”, is het enige wat hij erover kwijt wil. Door de mooie verhalen over goedkope restwarmte van de Amercentrale viel de keus uiteindelijk op Made. „En het werkte inderdaad perfect voor tuinders, tot de liberalisering van de gasmarkt. Het 25-jarig contract dat we destijds tekenden werkt inmiddels tegen ons”, moppert Van Winden, „De kosten voor restwarmte, vastrecht en het eventueel bij moeten kopen van gas pakken soms duurder uit dan gasinkoop op de vrije markt.” Een absurde situatie, vindt hij, ook al gaat het eerder op voor collega's in de polder die inmiddels een WKK hebben. Sommige te-

lers nemen het contract voor lief en kopen gas toch elders in. Er is zelfs iemand die zijn contract heeft afgekocht.

In de omgeving mist hij de saamhorigheid van vroeger. „We hadden eens een mooi collectief. Nu is het ieder voor zich.” Van de dertig pioniers zijn er volgens hem hooguit nog vijf of zes over.

Veel meegemaakt

Van Winden heeft veel innovaties in de sector voorbij zien komen. Toen hij eind jaren tachtig in Made 1 hectare glas neerzette, werd dat beschouwd als een modern grootchalig bedrijf. Nu, veertig jaar later, is hij een kleinschalige teler. Hij is er niet rouwig om. „Ik heb de stap naar manager nooit willen maken. Dat ligt niet in mijn aard. Ik ben blij met de innovaties in de sector. Ik moet er niet aan denken om nog op dezelfde manier door te ploeteren als dertig, veertig jaar geleden. Sommige innovaties waren aan mij besteed, andere niet. Als ik een bedrijfsopvolger had gehad, had ik ook groter moeten groeien om mee te kunnen komen. Ik ben blij dat mij dat bespaard is gebleven”, zegt de teler daarover.

Noodzakelijke investeringen voert hij evenwel tot op de dag van vandaag uit. Zoals afgelopen winter, toen hij gaasdoek aanbracht boven 0,5 ha kas, zodat uitgezette bijen de kas niet uit kunnen en andere bestuivers de kas niet in. Bij de teelt van de meeste groentezaden een essentiële investering voor zuiver zaad. Het doek kon beperkt blijven tot de helft van zijn kasoppervlak, omdat bij sommige zaadteelten, zoals spinazie, windbestuiving volstaat.

Alles op zijn tijd

De komende periode heeft Van Winden zijn handen weer vol aan de teelt van groentezaden. Of er nog een gaatje vrijkomt voor een tussentijdse bloementeelt weet hij nog niet, ook niet waar hij dan voor zou kiezen. „Dat bekijk ik wanneer de tijd rijp is. Net zoals ik per jaar beslis of ik er nog een jaar aan vastplak. Zolang ik er plezier in heb, denk ik niet aan stoppen. Niets is mooier dan telen van producten, zeker nu ik minder kopzorgen heb over allerlei regels. Met een blijvend goede gezondheid kan ik er op deze manier honderd mee worden.” Zover laat hij het zeker niet komen, want de teler beseft dat er genoeg andere leuke dingen zijn in het leven. Onder meer de boot die lonkt. <

Bedrijfsgegevens

Bedrijfsnaam: Kwekerij Jo van Winden

Plaats: Made

Oppervlakte: 1 ha met zaadteelt en, indien de ruimte het toelaat, eenvoudige bloementeelten, zoals perkgoed, campanula en sierpepers.

Bijzonderheid: toen Van Winden tegen de zestig liep, ging hij nadenken over hoe hij zijn laatste jaren als ondernemer wil slijten. Op een rustige manier afbouwen leek hem wel wat. Daarmee begon hij in 2003, toen de teler zijn toenmalige teelten freesia en lisianthus aan de kant zette. Drie jaar stonden frambozen in zijn kas om eind 2007 plaats te maken voor de teelt van groentezaden.

Jo van Winden beleeft een rustige oude dag als ondernemer. Hij teelt voor een firma groentezaden, en wanneer ruimte beschikbaar komt, voor zichzelf eenvoudige bloemengewassen.

FOTO: PETER VAN LETH